

Verksamhetsplan för samhällsorientering i samverkande kommuner i Stockholms län samt Håbo kommun i Uppsala län för verksamhetsår 2025

Centrum för samhällsorientering i Stockholms län (nedan benämnt CSO) ansvarar på uppdrag av de samverkande kommunerna för samhällsorienteringen. Uppdraget är beskrivet i samverkansöverenskommelsen mellan kommunerna. Under verksamhetsåret 2025 kommer CSO och kommunerna att arbeta särskilt med fyra målområden:

1. att stödja och samverka med kommunerna och länets arbetsförmedlingar i deras arbete med samhällsorienteringen, bland annat med att nå och motivera personer ur målgruppen att delta i kursen
2. att fortsätta utveckla kvaliteten
3. att anpassa verksamheten till det förändrade mottagandet av nyanlända och av nya målgrupper
4. att arbeta förberedande inför vad utredningen *En förbättrad samhällsorientering för nyanlända* kan resultera i samt utefter de förändringar det kan innebära.

Målområde 1: Stödja och samverka med kommunerna och länets arbetsförmedlingar i deras arbete med samhällsorienteringen, bland annat att nå och motivera personer ur målgruppen att delta i kursen

Kommunerna ansvarar enligt lag för att aktivt arbeta med att nå de nyanlända i kommunen som har rätt till samhällsorientering och motivera dem att delta i kursen. Det är viktigt att nå ut till både anvisade och egenbosatta nyanlända i kommunen. Detta gäller personer som ingår i etableringsprogrammet inom Arbetsförmedlingen och personer som tillhör den så kallade utökade målgruppen, vissa anhöriginvandrare. Den sistnämnda gruppen är personer från icke EES-länder och Schweiz som fått uppehållstillstånd på grund av anknytning. CSO och kommunerna fortsätter prioritera under 2025 att informera om samhällsorientering via vuxenutbildningen, med fokus på SFI-verksamhet. Målet är att

personer ur målgruppen ska få information om samhällsorienteringen i samband med anmälan till SFI i sin hemkommun och att information även ges på SFI-skolor.

Aktiviteter att genomföra år 2025 inom målområde 1:

CSO:

- Ordna informationsträffar till personal inom Arbetsförmedlingen och samverkande kommuner, både fysisk träff och digital träff ska erbjudas. Kommunernas kontaktpersoner och handläggare på arbetsförmedlingen bör ha deltagit på en informationsträff vid minst ett tillfälle. Information om informationsträffarna sprids bland annat genom CSO:s och arbetsförmedlingens nyhetsbrev.
- Ordna kunskapsträff/ar om samhällsorientering riktade till aktörer i länet som möter målgruppen för samhällsorientering
- Materialutskick om samhällsorienteringen till SFI-skolor i länet, samt informationsbrev via e-post.
- Fortsätta utveckla samverkan med civilsamhället i syfte att informera om samhällsorienteringen, till exempel genom det av Länsstyrelsen finansierade projektet Mötesplats Welcome House.
- Kvalitetssäkrar löpande i administrationssystemet samt återkopplar till handläggare vid behov.
- Redovisar antal anmälda per kommun ur den utökade målgruppen i halvårs- och helårsrapport.
- Sammankallar till möten med beredningsgruppen fyra gånger per år, total mötestid åtta timmar. Kansliet kommer också tillsammans med beredningsgruppen se över mötesupplägg för att optimera delaktigheten.
- CSO bistår kommunerna i deras arbete att nå och följa upp målgruppen med stöd, tips och förklaringar kring exempelvis lagstiftning.

Samverkande kommuner

- Kommunerna anmäler in deltagare från den utökade målgruppen till kursen. För att nå fler ur den utökade målgruppen uppmuntras kommunerna informera om samhällsorientering i kommunens SFI-skolor genom planerade informationsbesök, digitalt eller i klassrum. CSO kan bistå med informationsmaterial och presentation med talmanus för att underlätta informationsspridning. Om SFI-verksamheten sker i samverkan med en eller flera kommuner i länet kan dessa kommuner samverka kring informationsbesök.¹
- Samverkande kommuner uppmuntras att sätta mål för antal

¹ Förordning 2013:156, 5 § Kommunen ska aktivt verka för att nå de nyanlända i kommunen som har rätt till samhällsorientering och motivera dem att delta i samhällsorienteringen

personer ur den utökade målgruppen som kommunen ska arbeta för att anmäla in under året.

- Samverkande kommuner håller lokala överenskommelser (LÖK) med arbetsförmedlingen uppdaterade kring ansvar för anmälan och uppföljning av deltagare. CSO uppmuntrar att nämna rutiner i LÖKEN både kring anmälan och uppföljning av deltagare inom etableringen, men också kring hur och av vem den utökade målgruppen ska nås, anmälas in och följas upp. CSO finns behjälpliga kring formuleringar.

Målområde 2: Fortsätta utveckla kvaliteten

CSO arbetar ständigt, tillsammans med leverantörerna, med att utveckla kvaliteten på samhällsorienteringen. Detta sker bland annat genom:

- CSO:s fortbildningsträffar samt leverantörernas utvecklingsträffar. Båda insatserna riktar sig till samhällskommunikatörerna (kursledarna) och har som syfte att fördjupa deras kunskap i olika frågor och ytterligare utveckla dem i deras yrkesroll.
- CSO granskar och godkänner nya samhällskommunikatörers ansökningshandlingar innan anställning, i enlighet med ställda krav.
- CSO granskar och godkänner upplägg för studiebesök.
- CSO genomför regelbundet auskultationer i kurser och gruppintervjuer med deltagare.
- CSO skickar en digital utvärderingsenkät som även innehåller kunskapsfrågor. Enkäten skickas till deltagaren i samband med kursavslut. Kansliet följer regelbundet upp resultaten av denna enkät.
- CSO granskar och godkänner den slutrapport som samhällskommunikatörerna skriver efter varje genomförd kurs.
- CSO genomför avtalsuppföljningsmöten med respektive leverantörer minst tre gånger per år.

Aktiviteter att genomföra 2025 inom målområde 2:

– CSO genomför auskultationer i minst tio kurser 2025. Efter varje auskultation återkopplar CSO till leverantören om vad som kan förbättras eller utvecklas och om något inte har utförts enligt avtal.

– CSO genomför gruppintervjuer med deltagare i slutet av deras kurs i minst fem kurser.

- Genomföra deltagarenkät i slutet av varje kurs:

Minst 90 procent av kursdeltagarna svarar ja på frågan "Kommer du att rekommendera kursen till någon annan, till exempel en släkting eller vän?"

Minst 80 procent av kursdeltagarna svarar att de genom kursen i samhällsorienteringen fått mycket god förståelse för hur det svenska samhället fungerar och är uppbyggt.

- CSO kommer att genomföra oannonserade auskultationer och/eller besök vid leverantörernas utvecklingsträffar.

- CSO fortsätter utveckla nätverket för socialsekreterare som informerar om barn och unga för deltagarna genom informationsbesök i kurserna. Besöken är uppskattade och efterfrågan är stor hos samhällskommunikatörerna och deltagare. Många av deltagarna är oroliga och rädda på grund av desinformation om socialtjänsten. Målet för kansliet för 2025 är att 75 procent av kurserna ska få besök av en socialsekreterare. Under året ska kansliet även ordna minst en träff för nätverket.

Kansliet ska under året följa upp och jämföra hur det är för deltagare att läsa kursen genom fjärrundervisning jämfört med i klassrum. CSO ska också följa upp samhällskommunikatörernas erfarenheter av att hålla i en kurs genom fjärrundervisning och i ett fysiskt klassrum. Detta underlag ska tas fram för att kunna ta ställning till fortsatta prioriteringar av hur kommande kurser ska ske. CSO kommer löpande jämföra deltagares enkätresultat och se om det finns skillnader beroende på hur deltagarna har läst kursen. Kansliet kommer även ordna en workshop under året med länets samhällskommunikatörer för att få ta del av deras erfarenhet och förbättringsförslag. CSO kommer också att arbeta med att se över de slutrapporter som alla samhällskommunikatörer fyller i efter avslutad kurs, för att uppdatera den så att vi löpande kan få in samhällskommunikatörernas intryck och erfarenhet av att ha kurs digitalt eller i klassrum.

CSO ska ge länets samhällskommunikatörer fortbildning under totalt 30 timmar per avtalsår. Genomgående teman som CSO lyfter

löpande i fortbildningar och bevakar i verksamheten i stort är mänskliga rättigheter, jämställdhet och HBTQIA+. Kansliet kommer fortsätta att utveckla sitt samarbete med Röda Korsets Högskola. Ambitionen för 2025 är att de ska vara föreläsare på en fortbildning och att de ska göra externa besök i 10–15 kurser för att informera med fokus på HBTQIA+ eller SRHR. Antal besök Röda Korsets Högskola kan göra beror huvudsakligen på deras resurser. CSO kommer fortsätta ett långsiktigt samarbete med Länsstyrelsen där stor kompetens finns inom många relevanta områden för samhällskommunikatörer att lära sig mer om. Ytterligare tema som kansliet ska ge fortbildning inom under 2025 är hushållsekonomi och budget. Då kansliet nu är en del av Etableringscentrum kommer samarbete kunna öka med kollegor på Welcome House som exempelvis kan föreläsa om föreningsliv och utbildningssystemet samt även stötta kansliet med omvärldsbevakning.

Målområde 3: Anpassa verksamheten till det förändrade mottagandet av nyanlända och av nya målgrupper

Omvärldsanalys och flyktingmottagande i Stockholms län

Under hösten 2024 och med största sannolikhet även under 2025, befinner sig rekordmånga på flykt i Europa. Samtidigt deklarerar Sveriges regering ett paradigmskifte inom migrationsområdet. Sverige har i dagsläget ett mottagande på 0,8 procent i förhållande till mottagandet i Europa. Migrationsverket har fått i uppdrag att förbereda för ett reformerat mottagningssystem.

Migrationspolitiken utvecklas till att bli mer kravbetonad och understryka individens eget ansvar. Enligt den politiska riktningen ska Sverige vara ett land som är öppet mot omvärlden, men på ett långsiktigt hållbart sätt. För att nå dit krävs omfattande reformer och fastare landsgränser, tätare kontroller av vistelseort, sänkt dagsersättning osv. Flera lagrådsremisser, propositioner och utredningar är på gång samtidigt. Vidare har 2024 års kommunal reviderats flera gånger per år.

Enligt regeringens förslag till Migrationsverket ska Stockholms län ta emot 416 personer på anvisning år 2025. Kvarstående kvotantal för 2024 anvisas under november och december och överförs senast 17 december.

Ett huvudscenario på cirka 11 500 skyddsökande från Ukraina har tagits fram för landet under helåret 2025 till följd av massflyktsdirektivets förlängning. Prognoserna från Migrationsverket har höjts under året för både 2024 och 2025. Massflyktsdirektivets förlängning har inneburit att en stor andel ukrainare haft rätt till folkbokföring, vilket i sin tur har påverkat och kommer även fortsättningsvis att påverka, antalet kommunantagna.

Ukrainare folkbokförs enligt två principer. Samtliga har rätt till kurser i samhällsorientering.

Prognos

Majoriteten av de som kommer att läsa kurs under 2025 är personer från Ukraina. Enligt Migrationsverket har ca 3 000 ukrainska personer folkbokförts i Stockholms län i november 2024 och har därmed rätt till samhällsorientering. Kansliet räknar med att fylla 40 kurser (ca 700 personer) för ukrainsktalande personer. Kurser på övriga språk räknas ned från 50 till 40 för 2025 – varpå det sammanlagda antalet kurser beräknas landa på 80 stycken.

Uppskattade kostnader

Köp av verksamhet (80 kurser)	4 920 000
Personal (fyra tjänster)	2 640 000
Kansliets lokaler	400 000
Övrigt: översättningar, IT-system, tolkar, webb, informationsmaterial etc.	500 000
Totalt	8 460 000

Stockholms stad utgör ca 40 procent av underlaget vilket innebär att samverkanskommunerna delar en kostnad om 5 076 000.

Priset för nationella deltagare kommer även 2025 att vara 7000 kronor. Detta är en något lägre kostnad än kostnaden per deltagare i länet. Anledningen till att kostnaden inte justeras under 2025 är att nationella deltagare går miste om vissa moment som länets deltagare får tillgång till, t ex studiebesök, ej möjlighet till klassrumsundervisning, gemensam uppstart i klassrum osv. Kostnaden ses över till år 2026.

En uppskattning är att CSO under 2025 håller kvar ungefär samma nivå som 2024 med antal deltagare från övriga landet. Det skulle

innebära att ett 20-tal deltagare anmäls in till kurs från en kommun utanför samverkan.

Intäkt: 20* 7 000 kr

140 000

CSO:s kostnader består framför allt av posterna köp av verksamhet (kurserna) och personal. Under hösten 2024 samt första halvåret utgör även IT-kostnader en större pott i och med upphörande av tidigare server och flytt till ny. Flytten har medfört ökade kostnader i form av utökad timbank hos ny leverantör. Kostnaderna förväntas vara fortsatt högre under den inledande delen av 2025.

Under 2024 minskade kansliets personalkostnader i samband med omorganisering och neddragning av tjänster. Centrum för samhällsorientering är sedan 1 maj 2024 organiserat under Etableringscentrum och har verksamhetens enhetschef som närmaste chef. Enhetschefstjänsten belastar ej CSO:s budget. Kansliet består av fyra tjänster, en samordnare, två kursadministratörer och en ekonomiadministratör.

Flyktingsituationen i Sverige har varierat sedan Förordning 2013:156 trädde i kraft. Bredden av arbetsuppgifter på kansliet, möjligheten att bibehålla god kvalitet, hantera sårbarhet, och att vissa arbetsuppgifter inte minskar trots färre antal kurser, t ex anordna fortbildning för samhällskommunikatörer (30 timmar per år enligt avtal), gör att personalgruppen behöver bestå av fyra personer även fortsättningsvis. I och med flytt till nya lokaler har lokalkostnaden ökat något mot tidigare år. Lokalkostnaden beräknas utifrån totala beloppet för kontorslokaldelen, delat på antal anställda på Etableringscentrum och CSO tillsammans, gånger fyra.

Å andra sidan bidrar den nya organisationstillhörigheten till tillgång till utökad kompetens och stöd som inte bekostar verksamheten – till exempel uppbackning vid frånvaro, hjälp med översättningar, möjlighet till auskultation och gruppintervju, hantering av funktionsbrevlåda och telefon vid behov.

CSO fortsätter ha ambitionen att låna klassrum framför att hyra även under 2025. En utvärdering av klassrumsundervisning kontra fjärrundervisning kommer också att genomföras under året, vilken kan ligga till grund för planering.

Fakturering fortsätter ske en gång per år för att undvika orättvisa svängningar i mottagandet. Statistik för kommunantal tas dock fram halvårsvis.

Beredningsgruppen kommer ha löpande uppföljningar för att stämma av hur volymerna fallit ut i förhållande till prognos. Då kan eventuella behov av justeringar diskuteras och vidtas.

Alla samverkande kommuner delar på den totala kostnaden för kursverksamheten och CSO:s kansli. CSO begär inför faktureringen in statistik från Migrationsverket på antalet vuxna som varje kommun har tagit emot för aktuell period. Kommunens avgift beräknas utifrån andelen mottagna i kommunen i förhållande till det totala mottagandet i de 27 kommunerna..

Kommuner får statlig ersättning för två målgrupper som enligt lag ska erbjudas samhällsorientering

- Nyanlända invandrare som ingår i etableringsprogrammet hos Arbetsförmedlingen. Kommunerna får ersättning från staten enligt Förordningen (2010:1122) om statlig ersättning för insatser för vissa utlännningar för att bedriva samhällsorientering för denna grupp.
- Utökad målgrupp (vissa anhöriginvandrare, se sida 1) - kommunerna får ersättning för målgruppen via statsbidraget Utgiftsområde 25 - Allmänna bidrag till kommuner, anslaget 1:1, Kommunalekonomisk utjämning.

Personer som inte passar in i dessa målgrupper får läsa samhällsorientering om kommunen de bor i anser att det vore gynnsamt för personen att läsa kursen. Det blir dock en kostnad för detta för kommunen som kommunen inte får statlig ersättning för.

Nationellt

Nationell samverkan som utvecklats inom ramen för de §37-finansierade (från Länsstyrelsen) projekten ska fortlöpa. Förhoppningen är att CSO ska kunna fortsatt samla tillräckligt många deltagare för att erbjuda kurser på många olika språk. CSO ska anordna en informationsträff för nationella kommuner i syfte att berätta om verksamheten och hur deltagare kan anmälas till kurserna i Stockholms län.

Utredningen *Etablering för fler – jämställda möjligheter till integration* (SOU 2023:24) är pausad. Utredningen föreslår att målgruppen för etableringen vidgas och att det ska finnas fler möjligheter för att den utvidgade målgruppen anhöriginvandrare att läsa samhällsorientering. CSO följer utvecklingen av denna.

Aktiviteter att genomföra 2025 inom målområde 3:

- CSO kommer arbeta med att utvärdera kvalitét av kurs i klassrum kontra fjärrundervisning. Kansliet kommer sträva efter att låna klassrum istället för att hyra.
- Underhålla nationella kontakter för att succesivt kunna öka antalet deltagare från övriga landet. CSO fortsätter också ingå i upprättat storstadsnätverk kring samhällsorientering.
- CSO kommer arbeta med att löpande uppdatera beredningsgrupp kring större förändringar i budgeten.

Avslutningsvis kan konstateras att det trots förändrade volymer av nyanlända fortsatt är lika höga krav från staten på samhällsorientering, som ska ges på deltagarnas modersmål av samhällskommunikatörer med pedagogisk kompetens. Lokal samverkan bidrar till enhetlighet, kvalitet och anpassning till den rörliga målgruppens behov. Nationellt samarbete kan ge intäkter och minska kötiderna.

Målområde 4: Att arbeta förberedande inför vad utredningen *En förbättrad samhällsorientering för nyanlända* kan resultera i samt utefter de förändringar det kan innebära.

En särskild utredare gör en översyn av samhällsorienteringen som i stora drag har syfte att:

- Göra samhällsorienteringen obligatorisk
- Koppla kursen till relevanta ersättningssystem
- Stärka kunskaperna om det svenska samhället och tydliggöra förväntningar på personer som bor i Sverige
- Föreslå hur samhällsorientering kan bli en del av komvux
- Föreslå omfattning och innehåll för samhällsorienteringen och hur

den kan avslutas med ett godkänt skriftligt prov

Utredningen har blivit förlängd, i skrivande stund ska den redovisas den 30 april 2025. Under 2024 har CSO haft möte med utredaren, har dialog med en tillsatt expert i utredningen som jobbar inom Stockholms stad, har utredningen som en programpunkt på en kunskapsträff samt håller arbetsledare och samhällskommunikatörer uppdaterade om utvecklingen. Under 2025 ska kansliet fortsätta omvärldsbevaka och ha dialog om vad det kan bli för kommande förändringar. Kansliet ska förbereda för förändringar som detta kan innebära för kansliet men även för leverantörerna. Om samhällsorientering blir obligatorisk för fler målgrupper innebär det troligen fler deltagare samhällsorientering på fler språk.

Aktiviteter att genomföra under 2025 inom målområde 4:

- Hålla en löpande dialog och initiera möten med den tillsatta experten i utredningen som arbetar inom Stockholms stad för möjlighet att bidra med erfarenhet och hålla kansliet, samverkande kommuner och leverantörer uppdaterade.
- Uppföljning och omvärldsbevakning av vad utredningen leder till, och uppdatera leverantörer och kommuner om riktning och kommande förändringar.

**Godkännande av verksamhetsplan för samhälls-
orientering i samverkande kommuner i
Stockholms län samt Håbo kommun i Uppsala
län för verksamhetsår 2025**

Kommunen godkänner härmed förslaget till
verksamhetsplan för samhällsorientering i samverkande
kommuner i Stockholms län samt Håbo kommun i
Uppsala län för verksamhetsår 2025.

Kommun: *Huddinge*

Datum: *25/1/23*

Namn och namnteckning: *JESPER THEANDER*

Befattning: *FÖRVALTNINGSLEDARE*

Observera att godkännandet ska signeras av ansvarig
chef för samhällsorienteringen (om inte kommunens
delegationsordning föreskriver annat).

Originalhandlingen arkiveras i kommunen. En inskannad
version av undertecknad godkännandemall mejlas till:
josefine.nilsman@edu.stockholm.se senast den 12
december 2024.

Vid eventuella frågor, kontakta Josefine Nilsman på tfn:
08-508 35 440 eller via e-post:
josefine.nilsman@edu.stockholm.se